

ותן חלקנו בתורתך

מאת כ"ק האדמו"ר מרחלין שליט"א

שיחת התעמקות על פי דרך עץ החיים
פרשת שמות תשפ"ה

קבלת קהל בתיאום מראש בטל' 02-6520002

www.rachlin.org.il

בהוצאת: אוריאל יעוץ ופתרונות בע"מ

יפה רום 40 ירושלים ת"ן

לקבלת הגיליון למייל: rachlin@rachlin.org.il

© כל הזכויות שמורות לכ"ק האדמו"ר רבי פינחס דניאל הכהן רחלין שליט"א

סרקו להורדה

מאמר זה הנו תמלול של שיעור בפרשת השבוע שהעביר כ"ק האדמו"ר שליט"א.

פרשת שמות תשפ"ה – המנהיג המתוקן

זאת אומרת, אנחנו רואים כאן התיחסות לנפש של האדם – בכל זאת הוא אדם, אפילו שהוא גואל ואפילו שהוא נביא ואפילו שהוא קדוש, בכל זאת הוא בן אדם והוא לא רגיל שה' יתברך מדבר אתו. אולי קודם היו לו בוודאי כל מיני דרגות של התגלות, אבל לא נבואה פנים אל פנים – שזו הדרגה הכי גבוהה. למה שזכה משה רבנו לא זכה שום נביא, שה' דיבר עמו פנים אל פנים, לא בחידות, לא כשהוא מתעלף כביכול מהחוששים שלו. רואים כאן גם את ענותנותו של הקדוש ברוך הוא, שמשקיע בו שבוע לשכנע אותו. מה חושב השליח? השליח חושב שהוא יכול לסרב לקדוש ברוך הוא? הוא חושב שהוא צריך להשתדל לסרב, כי הוא ענו, ולאפשר את זה למישהו אחר? הוא חושש מהמעמד? זה באמת מעמד מפחיד. זה בן אדם שהוא בטבע, יש לו גוף, יש לו רגש, יש לו שכל, יש לו משפחה, יש לו את הקיום שלו – והוא צריך עכשיו להיות שליח, לבוא ולהגיד לפרעה "שְׁלַח אֶת עַמִּי" – כשהוא ראש הקליפה, כשהוא חושב את עצמו אֶלּוֹף, כשכל המקום הזה מלא מכשפים וכישופים, מקום טומאה.

למרות שהוא גדל בבית פרעה, בכל זאת לבוא עכשיו בתור הגואל לבית פרעה ולתת הוראות, זה קשה מאד. אפילו, להבדיל, אם יש מורה שהוא מורה רגיל בבית ספר, ויום אחד הוא לומד ומתקדם ונהיה מנהל של בית הספר – איך יסתכלו עליו החברים שלו, שאולי גם היו בתפקידים גבוהים מהתפקיד שלו, אולי הם בגיל מבוגר יותר, והוא פתאום נהיה מנהל בית ספר? אז משה רבנו עכשיו בא לבית פרעה, והוא אומר לפרעה מה לעשות.

ה' יתברך דיבר עם משה רבנו, אבל מי שמע את זה? משה רבנו שמע את זה. טוב, כל יום באים אנשים ואומרים שה' דיבר אתם, כל מיני חולים, רפואה

ערב טוב! שבוע טוב, מה שלומכם? אנחנו כאן ב'ותן חלקנו בתורתך', מתחילים ספר שמות, פרשת שמות תשפ"ה. ובשם ה' נעשה ונצליח. אנחנו ננסה קצת להבין את הפרשה על פי 'דרך עץ החיים'.

אם כן, אתם יודעים שאני איש של אנשים. כל חיי אני אוהב אנשים ומנסה לעזור להם. אז כמוכן, דמותו של משה רבינו, חוץ מזה שהוא גדול הנביאים וגדול החכמים וענו מכל אדם ורועה נאמן ועבד נאמן, גם דמותו בתור אדם מעניינת אותי מאד, מושכת להבין, להתבשם קצת. אז זה נושא אחד שאני רוצה לגעת בו. והנושא השני, זה היחסים שלו עם הקדוש ברוך הוא יתברך שמו לעד, להבדיל, והיחסים של הקדוש ברוך הוא אתו בתור גואל – מערכת מורכבת.

קשה להתחקות אחר משה רבנו כאדם, הוא בוודאי כליל השלמות. אבל רואים קצת מזה בויכוחים שהוא מתווכח עם הקדוש ברוך הוא במשך שבוע שהוא לא רוצה להיות הגואל, שה' ישלח בעצם את אהרן אחיו, שגם היה נביא, שהוא גדול ממנו בשלש שנים אז למה הוא? עד שה' יתברך הקפיד עליו ואז הוא נכנע – ובכלל כל השלבים שלו מרגע שהוא נולד, כל מה שאומרים המדרשים, הפשט רמז דרש וסוד – זה פלא פלאים, אפשר כל החיים רק לדבר על משה רבנו ולא נספיק.

והוא דואג, איך עם ישראל יאמינו לו, ואיך להבדיל פרעה יאמין לו. ה' יתברך לוקח אדם כבד פה וכבד לשון ושולח אותו לגאול את ישראל, שמשועבדים לפרעה. אז הוא חושש, איך פרעה יבין אותו והוא מגמגם. הוא חושש, יש לו חששות. בטח הוא חושב שהוא לא ראוי. בהתחלה, אומרים חכמים, ה' פנה אליו בפעם הראשונה בקול של עמרם אביו, קרא לו "משה משה", שלא יתבהל. ככה גם היה עם שמואל הנביא, גם כן ה' יתברך קרא לו בקול של אביו.

יהיה קשה עורף ולא ישלח את העם, אבל הוא לא חשב כנראה שהוא ירע לעם יותר.

הוא גם לא היה מודע לזה שהעם יבוא אליו ויתלונן – ההתנגדות, ההתנגדות, הוצאת שם רע, רדיפה, חוצפה. מובן שעם ישראל זה לא כל עם ישראל שלא בסדר, אבל היו כמה שם, כן? דתן ואבירם למשל, אחר כך קרח ועדתו. אז זה עוד דבר. הוא יודע שהוא משיח ה', שהוא הגואל הראשון, גדול הנביאים, והוא יקבל את התורה, הוא יודע הכל – אבל הם לא יודעים את זה, או אם הם יודעים הם לא רוצים לקבל את זה, יש להם תכנית אחרת, רוצים להשאר במצרים, לא רוצים ללכת למדבר, אולי הם לא רוצים לעבוד את ה' יתברך.

עובדה: "וְחַמְשִׁים עָלוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל" – אחד מחמשה, אחד מחמשים, אחד מחמש מאות – הרבה יהודים שלא היה להם טוב עם התכנית מתו בימי החשיכה. כל אלה בוודאי לא היו חסידים, אוהבים, עושי דברו של משה רבנו. אז הוא היה צריך עכשיו לספוג גם כן את ההתנגדות בתוך עם ישראל, את הרשעים שהיו שם, את הלשונות שלהם, אחר כך להתמודד עם פרעה – כל זקני ישראל ברחו כשהוא בא לבית פרעה, הוא נשאר לבד עם אהרן הכהן והיה צריך לעמוד שם איתן במשא ומתן המתמשך הזה עם פרעה הרשע, במקום של טנופת, של עבודה זרה, וכל הדברים הרעים עלי אדמות היו בבית פרעה.

והוא ה"לְעִמַּת זֶה", קדוש, טהור, אין כמוהו, צריך להכנס לתוך הדבר הזה, הטנופת הזו, ולדבר עם הקליפה הקשה הזו ולשכנע אותו שכדאי שישלח את עם ישראל, כי ה' יתברך אמר. הוא שואל "מי ה' אשר אשמע בְּקִלּוֹ" – עד כדי כך עזות של סטרא אחרא, מוחלט.

אז זה לא היה משהו קל, כל מיני הפתעות, כל מיני כאבים, כל מיני נסיונות – ובעיקר לרדת מדרגתו של משה רבנו העצומה, "לָךְ יָד פִּי שָׁחַת עֲמָךְ", מקבל את התורה והוא צריך לשבור את הלוחות – וכל הזמן תלונות של עם ישראל והערב רב על כל מיני תנאי שירות. וזה כשהאיש רוחני, קדוש, טהור, מה לו ולכל זה?

והוא לימד עליהם זכות. היו נביאים כמו הושע שלא לימדו זכות. למרות כל מה שעושים לו ועתידיים לעשות לו – הוא צריך ללמד עליהם זכות ולהגן עליהם, כי הוא רועה נאמן, לא רק עבד נאמן. ולפעמים יש סתירה בין עבד נאמן ורועה נאמן – מה גובר על מה?

כתוב ב'שער הגלגולים' לרב חיים ויטל שהאר"י הקדוש רבו הסביר לו כל מיני שלבים שיהיו בהתגלויות שיהיו לרב חיים ויטל, בהשגה – השגה, זה במלים אחרות התגלות, הבנות, ענינים בעבודת ה' – כמה זמן זה יקח, כי היתה שם תלונה של הרב חיים ויטל למה ה' לא מקרב אותו מהר יותר ולמה האר"י לא מלמד אותו

שלמה, אז באמת ה' דיבר אתם? זאת אומרת שגם שליח, נביא אמת שה' מדבר אתו צריך להוכיח לעם שבאמת ה' דיבר – אז יש חשש, מה פתאום הם יאמינו לך, 'איפה גדלת? גדלת בבית פרעה? מה קרה לך?' זאת אומרת שהנסיון כאן לשליח, לגואל עצמו, ולעם ישראל, ולפרעה במקרה הזה ופמליתו – איך כולם יתיחסו לשליחות הזו, להתגלות הזו.

אומר הרמח"ל הקדוש שהנביא יודע שזו נבואה, אין לו ספק. בדרגות נמוכות יותר יכול להיות ספק – רוח הקודש, מגידים מהשמים יכולים לשקר, להגיד חלק אמת חלק לא. אבל נבואה – בנבואה הנביא יודע שזה ה' יתברך שמדבר אתו. טוב, אבל מי יאמין לך באמת שה' יתברך מדבר אתך. אז יש פה קונפליקט מובנה, יש פה בעיה מעצם הענין.

אם ה' היה אומר לחכמי ישראל 'הנה משה בא, והוא המשיח שלכם. תשמעו בקולו', זה היה פותר את הבעיה. אבל הוא לא עשה ככה, אז יש פה נסיון לעם ישראל, לחכמי ישראל, למשה רבנו, לאהרן אחיו, לצפרה אשתו, לחותן שלו יתרו, לפרעה ולכל העולם כולו – קושי אמתי. ולכן הוא שואל 'מי אמר שיאמינו לי. איך אני אוכיח שזה אמתי?'

אז הוא נותן לו את האותות שהוא צריך לעשות, מביא לו פתרון של נס מעל הטבע. מסתבר שלהבדיל גם חרטומי פרעה יכלו להפוך מטה לנחש – אז זה לא היה מספיק תקיף, הדבר הזה, לא מספיק ברור, בהיר. והענין של להכניס את היד בחיקו ושהיא יוצאת מצורעת, זה בכלל עונש על זה שהוא חשד שעם ישראל לא יאמינו לו. אבל הוא גם נתן לו את "פְּקֹד פְּקֹדֵי־י", שזה סימן שהשאייר אצל חכמי ישראל, השאייר אותו יוסף הצדיק, שהגואל שיבוא צריך להגיד את ה'סיסמה' הזו. גם זה תמיד יכול להיות בספק. אבל עם ישראל האמין לו, פלא פלאים.

שתיים: ה' בהתגלות שלו אומר לו את כל התכנית, כולל זה שפרעה לא ישחרר מיד, שה' מכביד את לבו כי הוא רוצה לנקום בו. יפה. אבל כשהתנאים של עם ישראל הופכים להיות קשים יותר בגלל שפרעה אומר "נִרְפִּים אַתֶּם", אז משה רבנו בא בטענות כלפי שמיא ואומר "לָמָּה הִרְעַתָּה לְעַם הַזֶּה" – 'אבל אתה ידעת שפרעה ימאן לשלח את העם, אמרתי לך את כל התכנית' – אה, כן, אבל הוא לא ידע שהתנאים של עם ישראל יהיו קשים יותר.

חוץ מזה, הוא גם מנהיג. מנהיג זה דבר קשה, נורא ואיום. אדם באמת צריך לברוח, לא שבוע, כמה שהוא יכול לברוח מלהיות מנהיג אם הוא יכול. בגלל שזו הרבה פעמים עמדה עם הרבה כפיות טובה, הרבה דרישות והרבה ביקורת, ולא מרחמים על המנהיג. זה טבע האדם, וזה טבע המנהיגות. אז הוא ידע שפרעה

יותר. ומובן שהיה על זה קטרוג, הוא כמעט נענש על זה, רק שהיה מלאך אחד שהמליץ עליו לטובה כי הוא התכוון לשם שמים.

בכל אופן, אז הוא מסביר לו שם, האר"י, אני אומר את זה בלשון שלי, את השלבים של ההתקדמות שלו. ואז הוא אומר לו באיזה מקום שתגיע השגה גמורה, שצריכה להגיע השגה גבוהה מאד – וגם אם תסרב לקבל את ההשגה, יכריחו אותך משמים. ראיתי את זה דוקא השבוע, אז זה משך מאד את תשומת לבי.

זאת אומרת שיש דברים מסוימים, יש זמנים מסוימים, יש אנשים מסוימים שתיקון עולם במלכות שד"י תלוי בהם, אז ה' יתברך יכול להכריח כמובן. אז מה עם הבחירה החפשית? אה, תמיד יש בחירה חפשית, אבל אם מכריחים מישהו ומדת הדין לא עלינו יושבת על מישהו, מי יכול לעמוד בזה? אז גם משה רבנו היה יכול למאן לשליחות עד גבול מסוים, שאז הוא כבר לא היה יכול לעמוד בזה.

אין גיבורים, רבותי. "אין עצה לנגד ה'". אנשים חושבים שבן אדם חזק יכול לעמוד בלחצים – אף אחד לא יכול לעמוד בכלום. אם ה' לא נותן לו את היכולת, הוא לא יכול לעשות כלום. בן אדם הוא כלום. ולהתוכח עם הקדוש ברוך הוא אני לא מציע לאף אחד... לשאול בכבוד רב, אפשר. גם האר"י היה שואל בשמים בקשר לרב חיים ויטל איך להדריך אותו ומה להגיד לו, והיו עונים לו. ברור, בן אדם לא יודע הכל. אבל להתוכח, לסרב – צריך לזהר מזה מאד.

אנחנו רואים שמשה רבנו לא היה איש חלש ושברירי. הוא לא התחשב בזה ש"חמל הקים על מיטב הצאן", כמו שהיה אצל שאול. היתה לו היכולת לעמוד איתן. אבל במי מריבה הוא הושפע מהלחצים של העם, ובמקום לדבר אל הסלע הוא הכה את הסלע. גם זה משמים בסופו של דבר, כי הוא לא היה צריך להכנס לארץ בשביל להציל את עם ישראל מעונש.

בכל אופן, אנחנו רואים כמה זה מורכב, כמה סוגיות בתוך סוגיות. אני רק מזכיר אותם ככה על קצה המזלג. זהו. אז משה רבנו לא רצה להיות משה רבנו, הוא הוכרח להיות משה רבנו. והוא עשה את התפקיד שלו על הצד הטוב ביותר, כמעט בלי טעות. ה' יתברך לפעמים דיבר עמו במדת הרחמים ולפעמים גם במדת הדין. אוי לנו מיום הדין, רבותי, מי יכול לעמוד ביום הדין, אוי לנו... טוב לחשוב על זה כדי לא להתגאות, על זה שבן אדם הוא כלום, לא לשכוח. רגע אחד הוא מלאך, רגע אחר – ה' ירחם...

זהו. אז כל מי שרוצה לעסוק במנהיגות – שישתכל על דמותו של משה רבנו, ויתעמק ויתעמק, והלואי ויהיה לו משהו, איזה אבק קטן ממנהיגותו הקדושה של משה

רבנו, אולי יקבל קצת איזו סיעתא דשמיא קצת, משהו, כדי שיעשה את התפקיד שלו טוב, או כמה שפחות גרוע.

עוד דבר שדיברנו עליו בעבר: אחרי שמשה קיבל את התפקיד להיות גואל הוא התמהמה כי רצה למצוא מקום ללון, ולא מל את הבנים שלו – וכמעט נגזרה מיתה, כמעט בא הנחש הזה והרג אותו. אז צריך לדקדק. אז מה אם מינו אותך להיות גואל? כל רגע אתה יכול ליפול, להתרסק, לעשות טעות. לא להרגיש בנוח, אפילו שניה. אפילו אם הכונה שלו היתה לטובה, אם צפרה לא היתה מצילה אותו ומלה את הילדים מי יודע מה היה קורה?

כל זה מפני שהנהגתו של ה' יתברך היא בשלשה קוים: קו ימין, קו שמאל, קו אמצעי – חסד, דין ורחמים. ה' יתברך מדקדק עם חסידיו כחוט השערה, אז תחשבו איך הוא מקפיד עם משה רבנו? כן?

גם כשהוא הוציא את האהל מחוץ למחנה ה' יתברך אמר לו להחזיר את האהל לתוך המחנה – 'אם אתה לא אתם, מי יגן עליהם?' זאת אומרת שהשליח הזה של ה' יתברך, לא חשוב מה הוא מרגיש, מה הוא רוצה, מה מתאים לו, מה לא מתאים לו – חשוב מה ה' רוצה ממנו ואיך ה' יתברך רוצה שהוא יתנהג עם עם ישראל. החלק האישי שלו צריך להתבטל ולהמחק, כדי שישמש צינור, שליח מושלם.

ה' יתברך אמר לו גם: 'אני כועס עליהם וגם אתה כועס עליהם – מי יגן עליהם? לך תחזיר את האהל, תהיה בתוך העם'. אבל הוא היה קנאי, היה לו קשה. לא התאים לו להמשיך להיות במחנה עם העם אחרי חטא כזה. ובכל זאת, מי אתה? אתה שליח של ה'. למה הוא שלח אותך? לשמור על עמו. אז זה מה שחשוב, לך תשמור עליהם, תלמד עליהם זכות, תמסור את הנפש עליהם – וזה התפקיד שלך, לא רק להיות קנאי ליי, במלים שלי.

בקיצור, כולנו צריכים להתבונן על כל הדברים האלה וללמוד מזה, כל אחד לפי דרגתו, לתיקונו ולענינו – כי כל אדם הוא שליח של ה'. אחד עובד במפעל, אחד עובד בבית הספר, ואחד עובד לא משנה באיזה מקום. כל אחד בתפקיד שלו הוא שליח, ויש לו אחריות על אנשים – שיהיה שליח נאמן.

לחיים! לחיים! לחיים!

יהי רצון שכולנו נזכה! נא להפיץ את מעינות 'דרך עץ החיים' בכל מקום ובכל זמן, לחיים! לחיים! לחיים!
– לזיכוי הרבים.

ובא לציון גואל במהרה ברחמים! כל טוב.

שבת שלום ומבורך לכל בית ישראל.

מתוך נפשי – הבזקים של דעת

מאת כ"ק האדמו"ר רבי פינחס דניאל הכהן רחלין שליט"א
י"ד טבת תשפ"ה

לעילוי נשמות הנופלים · לרפואת הפצועים · להחזרת החטופים · לשמירה על החיילים.

- א. הכאב מכפר.
- ב. התמקד במה שאתה טוב בו.
- ג. אל תתן לכל אחד להשפיע עליך ולהטות אותך מהדרך הטובה.
- ד. אם אינך שולט בעצמך – אינך בן חורין.
- ה. הפוך את החולשה לכח, את ההרס לבניה.
- ו. הנפש שלך אינה הפקר – שמור עליה.
- ז. אם תתעמק בקריאת 'מפת הקרב' שלך, בעז"ה יפקחו את עיניך.
- ח. הזהר מעצות. גם הנחש הקדמוני נתן עצות. והוא עדיין נותן...
- ט. אדם ענו, סופו להתעלות – גם אם הוא אינו מוכשר או מושלם.
- י. אדם עם כשרון חייב להכין את עצמו גם לכשלון, כדי שלא ישבר.
- יא. אם אתה מחובר לה' ית' כל הזמן – ה' ית' מחובר אליך. והוא ירמוז לך רמזים.
- יב. הלחץ החברתי הוא מסוכן והרסני ואינו מכוון אל האמת כלל.
- יג. בכל רגע האדם יכול להכשל ולאכול מעץ הדעת טוב ורע! זהירות, הנחש אורב.
- יד. ישנם אנשים המעריצים כח. אני מעריץ יראת שמים.
- טו. לכל הצלחה יש מחיר. מהו? הוא כדאי?!
- טז. מאחורי כל התנהגות תמוהה – מסתתר סוד! מהו?
- יז. כל אדם מפורסם זוכה להתנגדות ולביקורת – שאינה בהכרח מוצדקת.
- יח. לעתים אדם משנה את התנהגותו בפתאומיות ובאופן קיצוני. אם תתעמק, תזהה גם שם תהליך ארוך.
- יט. אהבה היא הערכה וחברות.
- כ. סדר יום קבוע – שומר עליך! שמור עליו.
- כא. ההתקדמות תלויה בהתמדה.
- כב. אם אוהבים אדם באמת – מקבלים אותו למרות חסרונותיו, ומנסים לעזור לו בתיקונו.
- כג. גם אנשים חכמים מאד טועים לפעמים בגדול. יצר הרע משפיע גם עליהם.
- כד. מאחורי כל הוצאת שם רע ישנם אינטרסים אפלים.
- כה. הקפד שהאמנות שאתה עוסק בה תהיה תמיד אמנות כשרה.
- כו. אדם נבון הוא רכש יקר ערך.

לחיים! לחיים! לחיים! להתחזק בעבודתו ית'!

לחיים! לחיים! לחיים! נא להפיץ את 'דרך עץ החיים' בכל מקום ובכל עת לזיכוי הרבים, למען שמו באהבה!